

Regeringskansliet
Näringsdepartementet, Enheten för marknad
och konkurrens

n.remissvar@regeringskansliet.se
catherine.versini.bouvin@regeringskansliet

Stockholm 24 januari 2022

Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (SOU 2021:60) N2021/02580

FAR har beretts tillfälle att yttra sig över utredningen *Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (SOU 2021:60) (N2021/02580)*. FAR får med anledning av detta anföra följande.

FAR:s allmänna inställning

FAR välkomnar att det har genomförts en översyn dels för att överväga och föreslå vissa åtgärder som förenklar och moderniserar bokföringslagen, dels för att förenkla regelverk för mikroföretagande.

Eftersom utredningen är omfattande med flera olika delar och förslag har FAR valt att endast besvara de avsnitt som har koppling till de intressen som FAR har att beakta. Övriga delar avstår FAR från att besvara.

Del 1 Förenklingar för mikroföretag

Avsnitt 4.3.1 – Ändrade gränsvärden för frivillig revision

Utredningen föreslår att ”Regeringen bör låta utreda de närmare formerna för, och bereda, ett beslut som innebär att bestämmelserna i aktiebolagslagen ändras på ett sätt så att det framgår att revisionsplikten slopas för företag som inte når upp till följande gränsvärden: nettoomsättning om 20 miljoner kronor, krav på balansomslutning på 20 miljoner kronor, krav på anställda om högst 9 personer. Mindre bolag, som inte når upp till dessa gränsvärden, bör inte omfattas av revisionsplikt.”

FAR:s uppfattning är att nuvarande gränser för frivillig revision är väl avvägda och därmed kan bibehållas. Samtidigt välkomnar FAR att frågan om revisionsplikt utreds i ett bredare perspektiv.

FAR noterar att regeringen den 28 december 2021 har informerat om tillsättandet av en utredning för att motverka att bolag används som brottsverktyg (Dir 2021:115). FAR anser att denna utredning till viss del täcker den utredning som föreslås i detta avsnitt. I det fall den utredning som föreslås i SOU 2021:60 tillsätts, bör den samordnas med utredningen enligt Dir 2021:115.

I de utredningar som tillsätts för att utreda gränsvärden för revisionsplikt är det viktigt att utredningens uppdrag blir att kartlägga den nytta som revision tillför samhället och näringslivet och andra intressenter. Utredningen får inte begränsas till att endast se på nyttan för det enskilda företaget och dess ägare. Av utredningens förslag kan slutsats dras att den förenkling som föreslås endast handlar om kostnaden för revision, vilket FAR inte anser vara en regelförenkling utan snarare en kostnadsminskning för företaget.

I Dir 2021:115 anges bland annat att utredningen ska ”utreda om Bolagsverkets kontrollerande roll kan stärkas i ett brottsförebyggande syfte”. FAR anser att Bolagsverket eller annan myndighet bör åläggas ett ansvar att kontrollera att bolag som ska ha revisor också är föremål för revision. Detta gäller oaktat om gränserna eller reglerna för revision ändras eller inte.

FAR är av åsikten att i den/de utredning/ar som tillsätts om revisionsplikten bör i vart fall följande områden beaktas:

1) Aktiebolagets begränsade ansvar

Aktiebolag som bolagsform innebär ett begränsat ansvar för både ledning, styrelse och ägare vilket är en viktig fördel som lagstiftaren ger företagarna.

2) Nyttan av revision ur ett samhällsperspektiv

FAR:s uppfattning är att nyttan av revision kommer en bredare intressentgrupp till godo än bara företaget och företagaren självt.

Trygghet och förtroende i näringslivet är fundamentalt för att företagare och andra ska våga göra affärer med varandra, så som att ta kreditrisk, vilket FAR anser ske i högre utsträckning om bolag är reviderade.

Revision bidrar vidare till konkurrensneutralitet i den meningen att företag får jämförbara förutsättningar vad gäller regelefterlevnad kring olika regelverk bland annat skatter och avgifter. FAR:s bedömning är att företag med kvalificerad revisor, men även företag som anlitar en auktoriserad redovisningskonsult eller en auktoriserad skatterådgivare, har större benägenhet att efterleva lagar och regler som omgärdar företagandet.

Nästan all revision leder till en påverkan på företagets finansiella rapportering i något avseende. Detta är en stark indikation på att revisionen har bidragit till tillförlitlighet i företagets finansiella rapportering vilket är till gagn för hela näringslivet. Målet med revisionen är inte att rapportera fel och brister utan att det så långt som möjligt rättas till innan och att rapporteringen i slutändan blir rimligt rätt.

3) Ekonomisk brottslighet

Revisorn har enligt gällande lagstiftning anmälningsskyldighet vid misstanke om brott vilket har en preventiv effekt som medför att brottslighet minskar jämfört med om bolag inte hade haft revision. Flera studier visar tydligt att bolag utan revisor är överrepresenterade vid brott.

Utredningen bör omfatta den preventiva effekten på lag- och regelefterlevnad som revision medför i ett bredare perspektiv än de brott som räknas upp i ABL 9:42, däribland lagen om penningtvätt där revisorer som verksamhetsutövare är skyldiga att rapportera till finanspolisen, vilket även gäller andra yrkesgrupper så som auktoriserade redovisningskonsulter och skatterådgivare.

I företag utan stöd i form av kvalificerad revisor, auktoriserad redovisnings- och lönekonsult eller auktoriserad skatterådgivare borde rimligtvis behovet av ökade kontroller och granskning från myndigheter vara större än i företag med kvalificerat stöd. Sådan kontroll eller granskning skulle kunna gälla Bolagsverket vid registrering av årsredovisningar och Skatteverket vad gäller deklaration av skatter och avgifter.

Det finns även andra yrkeskategorier inom branschen (auktoriserade redovisnings- och lönekonsulter samt auktoriserade skatterådgivare) som i sina olika roller bidrar till ett väl fungerande näringsliv. Dessa yrkesgrupper har kvalitetskrav och regelbunden kvalitetskontroll vilket säkerställer genomförandet av de olika typer av tjänster de levererar. Dessa tjänster kan på olika sätt säkerställa företagets rapportering, särskilt vad gäller myndigheters förlitan på den.

Vissa branscher och verksamheter har större påverkan på intressenter utanför företaget. Som komplement till nuvarande kvantitativa tröskelvärden för revisionsplikt föreslår FAR att det utreds om kravet på revision kan baseras även på andra förhållanden. Exempel på verksamheter som skulle kunna omfattas av kravet skulle kunna vara verksamheter som finansieras med medel från det offentliga (t.ex. välfärdstjänster och upphandling enligt LOU), kontanthandel, verksamhetsutövare enligt penningtvättslagen, byggföretag, bemanningsföretag och liknande. I dessa fall skulle kravet på revision gälla från det att verksamheten påbörjas, det vill säga utan karenstid så som gäller för gränsvärdena för frivillig revision idag.

FAR föreslår även att frågan om andra bolagsformer utreds. En bolagsform likt aktiebolaget, men där ansvaret för ägare, styrelse och ledning inte är begränsat skulle kunna införas där tröskelvärden för revision kan sättas högre än tröskelvärden för aktiebolag. Detta förslag anknyter delvis till den bedömning utredningen gör i avsnitt 4.3.2 men går något längre i att FAR menar att även en ny företagsform kan utredas.

Avsnitt 4.3.2. – Förenklade regler – alternativa organisationsnummer

Utredningen har föreslagit att regeringen bör låta utreda möjligheterna att införa ett system där enskilda näringsidkare administrativt tilldelas ett extra organisationsnummer som är kopplat till deras personnummer.

FAR tillstyrker förslaget med beaktande av vad som anges under avsnitt 4.3.1 avseende ny bolagsform.

Avsnitt 4.3.3 – Förenklingsregler om kapitalbrist

Kapitalbristreglerna i aktiebolagslagen bör enligt utredningen snarast utredas med syftet att reglerna ska förenklas.

FAR tillstyrker förslaget.

Som FAR har anfört tidigare, bl.a. i samband med sänkningen av aktiekapitalet från 50 000 kr till 25 000 kr, anser FAR att borgenärsskyddet bör stärkas genom tydligare och mer ändamålsenliga regler om ansvar för ett bolags likviditetsutveckling och risken för obestånd. FAR vill därför uppmuntra departementet att prioritera en översyn av de bolagsrättsliga borgenärsskyddsreglerna i en snar framtid.

Avsnitt 4.3.8 – Utred begreppet ”närstående” och dess legala tillämpning

Regeringen bör, enligt utredningen, låta utreda begreppet ”närstående” (och liknande begrepp) i relevanta författningar för att analysera om det går att identifiera regler som skulle skapa en (1) större enhetlighet och rättssäkerhet, (2) resultera i mindre restriktiva regleringar, och (3) förbättra förutsättningarna för företagande.

FAR tillstyrker förslaget.

Del 2 Modernisering av bokföringslagen

Avsnitt 7.11 – Bevarande av räkenskapsinformation

Utredningen föreslår att det inte längre ska gälla ett förbud mot att förstöra ursprungligt material med räkenskapsinformation före det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Detta ska dock endast gälla om räkenskapsinformationen överförs till digital form utan risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner.

FAR ställer sig positiv till utredningens förslag.

Avsnitt 7.12 – Arkivering av räkenskapsinformation utomlands

Utredningen föreslår att bokföringslagens krav på förvaring av räkenskapsinformation i Sverige samt krav på anmälan respektive ansökan för förvaring av räkenskapsinformation utomlands inte, för närvarande, bör avskaffas.

FAR delar inte utredningens förslag utan är för en förenkling vad gäller geografisk förvaring av räkenskapsinformation. Detta skulle innebära en väsentlig förenkling för företagen. När all räkenskapsinformation förvaras digitalt bör kravet att förvara viss räkenskapsinformation i Sverige utmönstras under förutsättning att räkenskapsinformationen är tillgänglig i Sverige. Det bör då generellt räcka med att informera Skatteverket i vilket eller vilka ”moln” räkenskapsinformation arkiveras, dvs. kravet på tillstånd bör då också tas bort.

Avsnitt 8 – Årsbokslut

Utredningen föreslår att reglerna om vanligt årsbokslut för företag som inte behöver upprätta årsredovisning inte ska tas bort. Utredningen anser också att det för närvarande inte finns något behov av att förändra gränsen för när ett företag får upprätta ett förenklat årsbokslut samt att bestämmelserna om vanligt årsbokslut inte bör förändras.

Utredningen föreslår ingen förändring/förenkling vilket bland annat innebär att bokföringslagen indirekt även fortsättningsvis kommer att innehålla värderingsregler. FAR föreslår att det istället tas fram en årsbokslutslag för att företagen ska slippa söka vägledning i två olika lagar för att kunna upprätta sitt årsbokslut. Detta medför att bokföringslagen kommer att reglera den löpande bokföringen, och när det sedan blir dags för bokslut söker företagen vägledning i antingen årsredovisningslagen eller årsbokslutslagen.

Avsnitt 9 – Gemensamma verifikationsserier

Utredningen kommer, såsom FAR förstår, fram till följande slutsats ”Vi kan inte se att det principiellt finns skäl att förbjuda alternativa metoder för systematisering av verifikationerna som är likvärdiga med obrutna verifikationsserier. En förutsättning för att sådana metoder ska kunna tillåtas är att de möjliggör kontroll av fullständigheten i bokföringsposterna och överblick över rörelsens förlopp i varje enskilt företag i enlighet med 5 kap. 1 § bokföringslagen. I en koncern måste det således gå att granska varje enskilt företag skilt från de övriga. Kravet måste kunna uppfyllas under hela arkiveringstiden och även om det granskade företaget inte längre skulle ingå i koncernen. Hur eventuella alternativ till obrutna verifikationsserier bör se ut är en detaljfråga som det typiskt sett inte är lämpligt att lagstiftaren tar ställning till. Det har inte framkommit skäl att frångå den utgångspunkten. Vi bedömer därför att det inte finns skäl att ändra BFL i detta avseende.”

FAR delar utredningens slutsats och rekommenderar att Bokföringsnämnden uppdaterar sin vägledning till det allmänna rådet BFNAR 2013:2 med anledning av utredningens slutsats.

Avsnitt 10 – Övriga frågor

Avsnitt 10 innehåller ett antal frågor som ej har kommenterats i utredningen på annat sätt än att dessa frågor bör tas om hand inom ramen för en kommande översyn av bokföringslagen. FAR har nedan valt att först ange frågeställningen och därefter lämna FAR:s kommentar på respektive fråga.

- 1) Beslagsutredningens effekter på anmälan/ansökan för förvaring av räkenskapsinformation utomlands (avsnitt 7.12)
FAR avvaktar slutsatsen från denna utredning.
- 2) Underlätta systembyten och arkivering i systemoberoende format
FAR kommenterar detta under punkt 3 om certifiering nedan.
- 3) ”Certifiering” av bokföringsprogram för att säkerställa att programmen uppfyller bokföringslagens krav

FAR föreslår en form av ackreditering av såväl bokföringsprogram som skanningsprogram samt för de företag som tillhandahåller dessa programvaror, för att säkerställa att bokföringslagen uppfylls i alla delar inklusive att säkerställa att räkenskapsinformation inte försvinner eller förvanskas. Såväl företagen, redovisningskonsulter, revisorer och övriga intressenter förlitar sig på att de redovisningsprogramvaror som finns uppfyller kraven i BFL men det finns ingen genomgång som kan verifiera att de olika programvarorna faktiskt gör det.

Ett exempel på brister i dagens programvaror är att i flertalet bokföringsprogram finns en möjlighet att ”låsa upp” redan ”låsta” perioder, vilket medför att bokföringsposterna inte är varaktigt bokförda enligt den definition av varaktighet som återfinns i Bokföringsnämndens vägledning om bokföring (BFNAR 2013:2). Det kan också riskera att bokföringsposter ser ut att vara bokförda senare än vad som är tillåtet enligt bokföringslagen och BFNAR 2013:2. I dessa ”upplåsta” perioder går det att rätta eller sudda transaktioner. Rättelser ska bokföras i den redovisningsperiod då de upptäcks men genom att det går att göra på detta sätt förleds användare att tro att detta är ett tillåtet sätt att rätta.

I och med att mer och mer arkivering görs ”i molnet” behöver säkerheten i denna arkivering säkras för att inte äventyra att arkiveringen inte uppfyller kraven i BFL. Det åvilar därmed ett stort ansvar på programvaruleverantörer att tillse att respektive programvara uppfyller samtliga krav i BFL. Ovanstående exempel visar att alla programvaruleverantörer inte lever upp till detta ansvar. Genom en certifiering kan såväl företagen, redovisningskonsulter, revisorer och övriga intressenter förlita sig på att det system som används tar hänsyn till de begränsningar som lagstiftningen har.

Vad gäller skanningföretag åvilar det ett stort ansvar för styrelser att inte någon information förvanskas vid inskanning varför FAR anser att det behövs en certifiering även här.

Med ett system med certifiering kan såväl företagen, redovisningskonsulter som revisorer förlita sig på systemen som sådana vilket minskar kostnaderna för företagen eftersom systemen som sådana inte behöver säkerställas/revideras per företag.

- 4) Elektroniska verifikationer – kravet på verifikationsnummer svårt uppfylla
FAR:s önskan är att ovanstående ska utredas i samband med den certifiering av programvaruföretagen som FAR föreslår enligt ovan – Huvudfrågan är egentligen – ”hur skapas en elektronisk penna som kan hantera numrering?”
- 5) Modernisering av lagen beträffande hanteringen av kontantbetalning
FAR är positiva till en generell översyn av Bokföringslagen vad gäller ord, formuleringar och anpassning till ”det snart kontantfria” samhället.

Del 1 Tydligare regler för kombiuppdrag

Utredningen hade i uppdrag att föreslå förändringar som behövs för att skapa en så ändamålsenlig och tydlig avgränsning som möjligt för vad som bör vara tillåtet i fråga om s.k. kombiuppdrag, dvs. att någon som är verksam i samma revisionsföretag som den valda revisorn deltar i upprättandet av den bokföring som revisorn ska granska. Uppdraget innebar också att nuvarande möjlighet att ta kombiuppdrag – i allt väsentligt – skulle lämnas oförändrad.

Utredningen har kommit fram till att oberoendehot vid kombiuppdrag inte bör hanteras inom ramen för en oförändrad analysmodell i 21 a § revisorslagen varför utredningen har föreslagit att befintliga undantagsregler ska justeras något.

FAR delar inte utredningens åsikt om att byråjäv inte ska hanteras inom ramen för bedömningen av revisorns oberoende enligt analysmodellen som den kommer till uttryck i revisorslagen. FAR är därmed av uppfattningen att p. 4 i 9 kap.17 § ABL inte är nödvändig. FAR tillstyrker ändå utredningens förslag men önskar även att det tydliggörs vad som avses med rekvisitet ”attest”. FAR tycker det är viktigt att det klargörs att det är godtagbart att en attest inte alltid är på plats innan registrering sker. Bestämmelsen bör, i likhet med vad som gäller idag, tillåta ett arbetssätt där företaget lämnar ett attesterat och färdigkonterat underlag till redovisningskonsulten för registrering i bokföringsprogrammet men att även andra upplägg, såsom preliminär bokföring, är tillåtna under förutsättning att redovisningskonsultens arbetsuppgifter är rutinmässiga. Preliminär bokföring avser registrering av en affärshändelse i ett bokföringsprogram i vilket bokföringsposterna kan raderas eller ändras fram till dess att en aktiv åtgärd vidtas för att låsa bokföringen.

FAR

Åsa Lundvall
Ordförande FAR

Karin Apelman
Generalsekreterare och vd FAR